

Adressater etter liste

Saksbehandler, innvalgstelefon

Christian Hillmann, 22003635

Endring og justering av grenser for Østmarka friluftslivsområde, Oslo kommune - høring

Vi viser til vernevedtaket for nasjonalparken og friluftslivsområdet i Østmarka 10. november 2023 og til brev fra oss den 24.11.2023 hvor vernevedtaket ble offisielt kunngjort.

Både vernevedtaket med relevante vedlegg og kunngjøringen er lagt ut [her](#).

Under arbeidet med verneprosessen for de kommunale skogområdene i Østmarka mottok vi et tilbud om frivillig vern av tre private eiendommer like nord for eksisterende friluftslivsområde, der vernegrensen i dag har en innbuktning. Oslo kommune har også fire mindre eiendommer mellom og inni de private eiendommene, hvor vi har fått melding fra Bymiljøetaten om at disse også kan inngå i det frivillige vernet.

I tillegg ønsket Oslo kommune under høringen vinteren 2023 at noe mer av deres eiendom like øst for eksisterende friluftslivsområde, inngikk i verneområdet mot å ta ut områder lengre vest. Disse områdene har vært en del av utredningsområdet for vern i Østmarka.

Hvis disse foreslåtte grenseendringene vedtas vil størrelsen på Østmarka friluftslivsområde øke fra 16,9 km² til 20,6 km².

I Statsforvalterens tilrådning om vern som ble oversendt Miljødirektoratet 15. mars 2023 tok vi inn samtlige innspill fra Oslo kommune, men Miljødirektoratet endret dette med bakgrunn i at dette alternativet ikke hadde vært på formell høring, selv om de var i en verneprosess.

Vedlagt denne høringen ligger kart hvor de ulike endringene er nummerert. Endringene er også omtalt i teksten under.

Verneprosessen for Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftslivsområde var omfattende. Det ble holdt mange dialogmøter og eksterne fagrapporter ble utarbeidet innenfor naturmangfold, bruk, kulturhistorie og samfunnsøkonomi. Vi viser til vårt [høringsforslag](#) fra 15. nov. 2022 for overordnede

vurderinger knyttet til vern og bruk og til vår [tilråkning](#) til Miljødirektoratet dat. 15. mars 2023. Regjeringens vurderinger fremkommer i [foredrag til kongelig resolusjon](#).

Det er kun grenser og størrelse som foreslås endret nå.

Nå høres utvidelse av området i nord i tråd med frivillig vern-tilbudet - og ellers i samsvar med endringsforslaget fra Oslo kommune fremstillet under høringen som ble gjennomført vinteren 2023.

Vi ber om tilbakemelding på forslaget innen 20.04.2024.

Høringsinnspill kan sendes sfovpost@statsforvalteren.no.

Endringsforslagene:

- Puttåsen, (endring nr. 1)
- Haukåsen, (endring nr. 2)
- Tørrgranåsen, (endring nr. 3)
- Sør for Pettersbråtan, (endring nr. 4)
- Rundvannsåsen, (endring nr. 5)

Beskrivelse og Statsforvalterens vurdering av grenseendringsforslagene

Se vedlagt kart som viser vedtatt grense samt nummererte forslag til endringer og justeringer i vernegrensen.

Puttåsen, (endring nr. 1)

Dette området ligger like nord for friluftslivsområdet og består av to større private eiendommer (gnr. 113/1 og 105/379), en mindre privat eiendom hvor det i dag er en speiderhytte (gnr. 105/117), og fire mindre eiendommer (gnr. 105/252 og 253 og gnr. 112/7 og 11) som eies av Oslo kommune og hvor blant annet hytta Grønli ligger. Eiendommene på Puttåsen var ikke en del av oppstartmeldingen i 2020 i forbindelse med verneprosessen på kommunal grunn i Østmarka siden disse var private. Dermed ble det sendt ut en egen oppstartsmelding for dette området den 11. januar 2023.

Området Puttåsen har en stor andel eldre furuskog fra 100 til opp mot 160 års alder siden forrige gjennomhogst. De lavereliggende, mer rike partiene innimellom de fattige åskollene har gran og her ble det tatt ut en del bestander rundt 1990. Totalt er imidlertid hogstområdene små, og for Puttåsen sett under ett vil området fremstå som lite berørt av nyere hogstingrep. Sentralt på Puttåsen er det registrert en naturtype (DN-håndbok 14) med gammel, nokså intakt naturskog der deler av bestanden har gran på mer enn 160 år. Innslaget av død ved og kontinuitetsarter er middels. Denne lokaliteten er nokså variert og har også innslag av fuktighetskrevende vegetasjonstyper som gransumpskog og svartorsumpskog.

Bruken i området Puttåsen er relativt lik bruken i resten av friluftslivsområdet i vest, med bruk for rekreasjon, friluftsliv og trening - men det er noe mindre tilrettelagt her enn på de kommunale områdene.

Vi mener at de eksisterende forskriftene for Østmarka friluftslivsområde ivaretar bruken av områdene samtidig som at verneverdiene sikres for fremtiden. Området Puttåsen øker også størrelsen og bedrer arronderingen til eksisterende Østmarka friluftslivsområde.

Haukåsen, (endring nr. 2)

I høringsforslaget for vern av Østmarka friluftslivsområde (vinteren 2023), var vernegrensen i lagt vest for radarstasjonen på Haukåsen slik at området Haukåsen med radarstasjonen og bakenforliggende areal i øst, ikke ble omfattet av vern. Oslo kommune foreslo å flytte grensen østover, slik at området mellom Haukåsen og veien inn til Mariholtet ble inkludert. De ønsket samtidig at det ble satt av et større område rundt radarstasjonen på Haukåsen som ikke ble inkludert i vernet, slik at vegetasjonen her kan holdes nede.

I forslaget fra Oslo kommune inkluderes naturtypene Ellingsrudlia, Grønvollen og Langmyrene, samt flyttblokka Nuggerudsteinen og utsiktspunkter mot øst der Puttebekken stuper ned.

Vi mener at endringsforslaget fra Oslo kommune rundt Haukåsen fremsatt under forrige høring er godt. I høringsforslaget vinteren 2023 grenset vi hele dette området ut fordi det var noen yngre hogster øst for radarstasjonen og for å redusere antall «hull» i vernekartet. Vi er imidlertid enig i at dette området kan være egnet for vern. Det har gode nok biologiske kvaliteter, bruken er vesentlig lavere enn i områdene mot byen i vest, og det blir en bedre og mer helhetlig arrondering av friluftslivsområdet, selv om det blir et større hull i verneflaten rundt radarstasjonen.

Det er vektlagt å avsette tilstrekkelig rom rundt radarstasjonen for å kunne holde vegetasjonen nede, slik at driften av stasjonen ikke hindres.

Tørrgranåsen, (endring nr. 3)

Her justeres vernegrensen på Oslo kommunes eiendom gnr. 109/1 og 109/9, for å få en bedre arrondering og en mer naturlig sammenheng med de private eiendommene som er tilbudt.

Området som legges til har noe dårligere skog- og naturkvaliteter pga. nyere hogster, men de nordlige lavereliggende delene har bedre bonitet. Man kommer også noe nærmere bebyggelsen i nord, selv om dette delområdet ikke er blant de mest brukte og med færre stier og løyper. Det mest positive med å legge dette området til friluftslivsområdet er at arronderingen blir bedre, særlig sett i sammenheng med tilbud om frivillig vern fra de private eiendommene på Puttåsen. Vi anbefaler derfor å justere vernegrensen helt i nordøst på gnr. 109/1 og 109/9, i tråd med forslaget fra Oslo kommune.

Sør for Pettersbråtan, (endring nr. 4)

Området sør for Pettersbråtan var ikke foreslått vernet i høringen vinteren 2023 på grunn av ung, plantet skog og siden dette kunne greses ut i øst. Samtidig er dette et relativt lite område, som man også i et langsiktig arronderingsmessig hensyn kan argumentere for å ta med.

På lengre sikt vil også dette området utvikle seg og få bedre kvaliteter, men det er bestander hvor man med fordel burde gjennomføre aktiv restaurering. Samtidig er området lett tilgjengelig, og ikke større enn at slike tiltak bør være gjennomførbare for verneområdeforvaltningen.

Etter en helhetsvurdering anbefaler vi at dette området tas inn i friluftslivsområdet. Vi har her vektlagt at det er et lite, lett tilgjengelig område som egner seg for restaurering både for

friluftslivsformål og naturformål, at arronderingen bedres og at kommunen som grunneier selv ønsker at det skal vernes.

Rundvannsåsen, (endring nr. 5)

Rundvannsåsen har noen bestander av svært gammel furuskog (opp mot 190 år), men også noen yngre hogstfelt vest for veien til Østmarkkapellet og like nord for veien inn fra Grønmo. Naturtypen rik sump- og kildeskog er også registrert ved veien opp til Østmarkkapellet.

Oslo kommune foreslår at eiendommen til Østmarkskapellet blir et «hull» i vernekartet for å også kunne inkludere Rundvannsåsen.

Deler av Rundvannsåsen har gode verne kvaliteter og vi er enig i dette, men vi anbefaler at det avsettes noe større rom rundt Østmarkskapellet enn foreslått av Oslo kommune.

Innspill til oppstartsmeldingen for området Puttåsen sendt 11. januar 2023

Til oppstartsmeldingen som ble meldt for området Puttåsen 11. januar 2023 kom det i alt åtte innspill. Disse er kort oppsummert og kommentert under.

Riksantikvaren: De viser til høringsuttalelsen som ble sendt i forbindelse med høringen på friluftslivsområdet og nasjonalparken vinteren 2023 og har ingen merknader til området Puttåsen.

Skiforeningen: De viser til høringsuttalelsen som ble sendt i forbindelse med høringen på friluftslivsområdet og nasjonalparken vinteren 2023 og har ingen merknader til området Puttåsen.

Oslo kommune ved Bymiljøetaten: De er positive til utvidelsen. Utvidelsen vil bidra til at verneområdet blir mindre fragmentert og det er positivt for friluftslivet. De mener at områdene nord i Østmarka kunne ha vært bedre tilrettelagt for at befolkningen i området skal få de naturopplevelsene som vernet er ment å ivareta. De skisserer noen aktuelle nye turtraseer.

Statsforvalterens kommentar: Eventuelle nye turtraseer må etter et vern være i tråd med verneformålet for friluftslivsområdet og vurderes i en besøksstrategi og av verneområdeforvaltningen.

Landbruksdirektoratet: De har generelle innspill til vurderingstema og utforming av verneforskrift ved opprettelse av nye verneområder, men kommenterer ikke området Puttåsen særskilt.

Østmarkas Venner: Østmarkas Venner mener at området som er tilbudt til frivillig vern har store verneverdier og opplevelseskvaliteter for friluftslivet som gjør at det må inkluderes i friluftslivsvernet som er foreslått av Statsforvalteren i forbindelse med nasjonalparkprosessen.

NVE: Det vises til nærliggende nettanlegg. NVE oppfordrer nettselskapene til å uttale seg om verneforslaget kommer i konflikt med eksisterende eller fremtidige prosjekter.

Statnett: Statnett er berørt ved at verneområdet er foreslått utvidet inntil det klausulerte ryddebeltet for skog/byggeforbudsbelte til den eksisterende 300 kV-ledningen Røykås – Ulven. Klausuleringsbeltet til transmisjonsnettledningen er 38 meter bredt, 19 meter til hver side for senter av ledningen. Klausuleringsbeltet vil bli ryddet for skog med noen års mellomrom. Grenser for oppstartsområde ligger ca. 5 meter innenfor klausuleringsbeltet.

Statsforvalterens kommentar: Vi justerer grensen mot klausuleringsbeltet slik at disse ikke blir overlappende.

Elvia AS: Det er viktig å sikre at det kan utføres nødvendig drift, vedlikehold og fornyelse av det eksisterende anlegget. I verneplanens bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av nettanlegget. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Det er viktig at Elvia kan utføre nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen.

Statsforvalterens kommentar: Hensyn til drift og vedlikehold av energi- og kraftanlegg er ivarettatt i verneforskriftens [§ 4. \(unntak fra vernebestemmelsene\)](#) m. og n. og [§ 6. \(unntak fra ferdselsbestemmelsene\)](#) j., k. og l.

Statsforvalterens vurdering etter naturmangfoldloven kap. II

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven kap. II må vurderes i saksbehandlingen ved opprettelse av verneområder, jf. naturmangfoldloven § 7. Vedtak om områdevern er utøvelse av offentlig myndighet, og prinsippene i §§ 8-12 skal derfor legges til grunn som retningslinjer i verneplanprosessen.

Områdene vurderes tilstrekkelig beskrevet og verdivurdert under verneprosessen for Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftslivsområde, og med ekstra omtale av Puttåsen i denne høringen, jf. naturmangfoldloven § 8. Basert på dette kunnskapsgrunnlaget vurderer vi at de mindre områdene som foreslås lagt til friluftslivsområdet gjennom beskrevne grenseendringer har natur- og friluftslivsverdier som kvalifiserer for vern som friluftslivsområde etter markaloven.

Områdenes egnethet og bruk til friluftsliv, opplevelse og folkehelse er vektlagt under verneprosessen for nasjonalparken og friluftslivsområdet. Vi har vært opptatt av at denne bruken ikke skal hindres eller reduseres, men at vernet skal være positivt for denne bruken. Vern av områdene er ansett som den beste måten å beskytte og videreutvikle det tilhørende naturmangfoldet, og forventes samtidig å bidra til en positiv utvikling av artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Dette fordi vernet på sikt vil gi en skog med mer biomasse, død ved og naturskogspreget. En skog med variert alder, struktur, dimensjoner, samt stående og liggende død ved, skaper flere livsmiljøer for ulike artsgrupper, herunder trua og sjeldne arter. Statsforvalteren mener det foreligger tilstrekkelig kunnskap om effekten verneforslagene vil ha for naturmangfoldet, og kravet om kunnskapsgrunnlaget i § 8 anses oppfylt. Førre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor mindre vekt. Verneforskriftene skal i seg selv medvirke til at den samlede belastningen blir redusert. På denne måten vil vernet ha en positiv virkning på økosystemene, jf. § 10. Siden vern etter Statsforvalterens vurdering ikke vil skade naturmangfoldet, kommer ikke naturmangfoldloven § 11 til anvendelse. Statsforvalteren kan på samme måte heller ikke se at naturmangfoldloven § 12 har relevans i forbindelse med verneplanen.

Med hilsen

Gunhild Dalaker Tuseth
avdelingsdirektør
Klima- og miljøvernavdelingen

Christian Hillmann
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Lenke: [Verneforskrift for Østmarka friluftslivsområde](#)

Vedlegg:

- 1 Adresseliste for høring av grenseendringer i Østmarka friluftslivsområde
- 2 Østmarka friluftslivsområde_utv_høring_feb2024